

Stečajna regulativa kao intervencionistička mjera ekonomske politike - hrvatska iskustva

Bodul, Dejan; Tomljanović, Marko; Jakovac, Pavle

Source / Izvornik: **Zbornik Veleučilišta u Rijeci / Journal of the Polytechnic of Rijeka, 2022, 10, 265 - 278**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.31784/zvr.10.1.15>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:118:524733>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

PRAVNI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Creative Commons Attribution –
NonCommercial 4.0 International License

Pregledni rad

<https://doi.org/10.31784/zvr.10.1.15>

Datum primitka rada: 21. 8. 2021.

Datum prihvaćanja rada: 30. 3. 2022.

STEČAJNA REGULATIVA KAO INTERVENCIONISTIČKA MJERA EKONOMSKE POLITIKE – HRVATSKA ISKUSTVA

Dejan Bodul

Dr. sc., izvanredni profesor, Pravni fakultet, Hahlić 6, 51 000 Rijeka, Hrvatska; e-mail: dbodul@pravri.hr

Marko Tomljanović

Dr. sc., docent, Ekonomski fakultet, Ivana Filipovića 4, 51 000 Rijeka, Hrvatska;

e-mail: marko.tomljanovic@efri.hr

Pavle Jakovac

Dr. sc., izvanredni profesor, Ekonomski fakultet, Ivana Filipovića 4, 51 000 Rijeka, Hrvatska;

e-mail: pavle.jakovac@efri.hr

SAŽETAK

U ekonomskoj doktrini prevladava stajalište da ulogu nacionalne države u ekonomiji treba svesti na osiguravanje odgovarajućeg institucionalnog okvira i političke stabilnosti za nesmetano odvijanje tržišne utakmice. U tom smislu se i većina političkih smjerova u svijetu zalaže za liberalno-tržišnu ekonomiju. Rijetke su one koje se usuđuju u svoj program staviti ekonomski intervencionizam, tj. predvidjeti značajniju ulogu države u ekonomiji. Ipak, svjedoci smo da se posljednjih godina u politički rječnik, ali i ekonomsku praksu mnogih država članica EU vraćaju neki prognani koncepti kao što je intervencionizam. Štoviše, tijekom zadnjeg desetljeća nekoliko zapadnoeuropskih država je interveniralo kako bi očuvalo „nacionalnost“ svog financijskog sektora ili vodećih trgovačkih društava. Navedeni slučajevi ne predstavljaju izolirane epizode već su izraz dubljih, suštinskih preispitivanja liberalnog gesla „minimalna država - maksimalno tržište“. Cilj ovog rada je analizirati nekoliko najeklatantnijih primjera ekonomskog intervencionizma kroz stečajnu regulativu u Republici Hrvatskoj, osvrnuti se na argumente koje je iznijela Vlada za kršenje liberalnih postulata te u konačnici iznijeti stajalište i reakcije autora na ovu pojavu.

Ključne riječi: tržišno gospodarstvo, intervencionizam, stečajna regulativa

1. DEFINIRANJE POJMOVA

Imajući u vidu kompleksnost i aktualnost problema koji u ovom radu obrađujemo, a radi preciznosti i jasnoće, smatrali smo značajnim napraviti ili barem pokušati napraviti terminološko razgraničenje pojmova: država, stečaj te intervencionizam.

Kada kažemo država mislimo na sveukupnost odnosa u jednoj zajednici, a ne samo na njenu upravljačku strukturu i politiku koju sprovodi vlast. U većem dijelu literature o ulozi države dominira njezin pravni i ekonomski aspekt. Uzrok tome vjerojatno je činjenica da se pravni i ekonomski momenti doživljavaju kao složeniji procesi. Dakle, možemo konstatirati da osim zanimljive povijesti (pojma) države, u metodološko-definicijskom kontekstu nije jednostavno odrediti pojam države (Tilly, 1975). Međutim, u mnoštvu odrednica države *in extenso*, kada govorimo o poziciji države kao stranke ili sudionika građanskog postupka dosadašnja teorijska i praktična iskustva pokazuju da treba razlikovati dvije situacije. Prema Bodul (2016a), „prva je situacija kada država postupa kao komercijalna osoba prema propisima civilnog prava (*iure gestionis*), a druga je situacija kada država nastupa autoritativno kao javno-pravna vlast (*iure imperii*). U prvom slučaju država je ili bi trebala biti potpuno ravnopravna (koordinirana) s drugim subjektima, dok se u drugom slučaju radi o odnosu tijela javne vlasti i pojedinaca koji su njoj subordinirani.“

S druge strane, pravno-leksička homogenizacija sintagme stečaj mnogo je jednostavnija. Naime, provedbu stečajnog postupka detaljno uređuje Stečajni zakon (dalje: SZ) kao *lex generalis* propis (NN, br. 71/15, 67/18). U pravnom smislu (Clark, 1977), „stečaj je izvanparnični *sui generis* sudski postupak u kojem se vrši kolektivno namirenje svih vjerovnika iz imovine insolventnog dužnika bilo kroz likvidacijski stečajni postupak ili kroz neki model reorganizacije (stečajni plan, predstečajni postupak, osobnu upravu ili postupak oslobođenja od preostalih obveza).“ Iako se u ovakvom osvrtu vidi određena različitost, on upućuje na dva osnovna cilja stečaja, a to je namirenje vjerovnika i ostvarivanje njihovih imovinskih zahtjeva, ali i gašenje poslovnog subjekta koji nije u mogućnosti izvršavati svoje obveze (čl. 2. SZ). Zakon o stečaju potrošača (dalje: ZSP) implementiran je na postulatima financijskog oporavka (NN, br. 100/15). Prema Bodul i Grbić (2016), „u institutu stečajnog plana i predstečajnom postupku, kao vidu alternative likvidacijskom stečaju, primjećujemo određene sličnosti s institutom stečaja nad imovinom potrošača budući je „ekonomsko ozdravljenje“ potrošača kao subjekta postupka upravo primarni cilj (čl. 2). Postupak stečaja potrošača ima specifičan materijalno-pravni cilj koji se odnosi samo na ekonomsko-pravnu rehabilitaciju dužnika što predstavlja *differntia specifica* u odnosu na stečaj pravnih osoba.“

Kada je 1302. godine Ammanati banka u Italiji postala insolventna te kada se njena podružnica u Rimu zatvorila, nastala je panika među vjerovnicima. Glavni dužnici nalazili su se u Španjolskoj, Engleskoj, Portugalu, Njemačkoj i Francuskoj, a vjerovnici su u očaju tražili intervenciju i pomoć pape Bonifacija VIII. Budući da je dobar dio oštećenih svećenstvo Papa je reagirao zabranivši vlasnicima banke raspolaganje imovinom (Sajter, 2008). Ipak, državni intervencionizam kao miješanje države u postojeće ekonomske odnose pojava činilo je više nego karakteristična u čitavom svijetu 20-ih i 30-ih godina prošlog stoljeća. Drugim riječima, na tadašnjoj globalnoj razini, kriza je dovela do sloma koncepta liberalističke ekonomije i njegovog zamjenjivanja mjerama državne intervencije. Pri tomu se nesavršenosti tržišta koriste kao argumentacija za aktivnost države, odnosno za

njenu intervenciju u svim područjima društvenog života, dakle i u pravu. Dakle, kada govorimo o intervencionizmu, prevladavajuće mislimo na mjere koje država poduzima da bi osigurala određene razvojne ciljeve tržišta i društva. Te mjere mogu biti različite (posredne i neposredne, dugoročne i kratkoročne, kvalitativne i kvantitativne i sl.). One su u pojedinim razvojnim fazama uzimale različite oblike i metode primjene, sve u skladu s uvjetima i ciljevima koje je trebalo ostvariti.

Ono što predstavlja specifičnost našeg rada je analiza navedenih komplementarnih tema koje smo tijekom argumentacije povezali u jedinstvenu cjelinu. U tom smislu, ovaj rad ima namjeru ukazati na ulogu državne (intervencionističke) ekonomske politike u stečajnom postupku pokušavajući usmjeriti razmišljanja o potrebi daljeg proučavanja i praćenja „uloge“ države u stečajnom postupku. Ipak, pri jednoj sveobuhvatnoj analizi države kao subjekta *jure gestionis* i *jure imperii* trebalo bi uvijek imati u vidu činjenicu da je država multi-dimenzionalan fenomen i da je analizirana pravno-ekonomska komponenta samo jedna od više njih.

2. METODOLOGIJA RADA

Autori su usvojili metodologiju koja obuhvaća četiri dijela. Prvo se definiraju pojmovi. Ipak cjeloviti prikaz stečajnog postupka te komentar tuzemne ekonomske politike, pored analize pravno-institucionalnog i ekonomskog okvira koji uređuju ovo područje, zahtijevao bi i analizu osnovnih indikatora njihova djelovanja, ali i posljedica koje oni imaju na „život“ države što autori zbog opsega rada nisu u mogućnosti analizirati. Potom se analizira postojeća literatura. Uočava se da ekonomska i pravna literatura iako opsežna, ponekad je nedostatna u pružanju adekvatnih odgovora, kao i korisnih objašnjenja i primjerenih pristupa vezano uz korelativnost postojanja stečajne politike i politike države prema stečaju. Zatim se analizira i pokazuje geneza stečajne politike i politike države prema stečaju kako za, uvjetno govoreći, obična trgovačka društva tako i za sistemski važna društava. U konačnici pokušava se odgovoriti na pitanje kakva nam je zapravo država potrebna za vođenje kompliciranog globalizacijskog procesa, i imamo li uopće mi imamo državu koja može svladati teret globalizacijskih promjena, posebno u vrijeme zahuktale globalizacije, koja sa svoje strane vrši sve veći pritisak rušeći anakrone strukture čak i u razvijenim i modernim tržišnim gospodarstvima.

3. PREGLED DOSADAŠNJE LITERATURE

U tuzemnoj pravnoj i ekonomskoj literaturi postoji, možda, stotinjak znanstvenih tekstova koji se bave opsežnom i složenom problematikom stečajne legislative. Štoviše, postoji skroman broj i monografija iz područja stečaja (Dika, 1998; Eraković, 1997), za razliku od kapitalnih djela, znanstvenih članaka koja postoje u pravnoj književnosti, primjerice, SAD-a i Njemačke. Ipak posljednjih godina (Schönfelder, 2002; Šverko Grdić, *et al.*, 2009; Bodul, Grbić, 2016.), „rastući broj studija analizira ekonomske i pravne učinke likvidacijskih i reorganizacijskih stečajnih postupaka. Najveći broj ekonomskih, najčešće, empirijskih istraživanja u području stečaja bavi se ključnim pokazateljima stečajnog postupka (dakle, troškovima stečajnog postupka, stupnjem namirenja vjerovnika te vremenom trajanja stečajnih postupaka) obavljajući paralelno poredbeno-pravnu analizu i razmatrajući odnos intenziteta korištenja stečaja i niza drugih pokazatelja.“

Radi otklanjanja slabosti postojeće stečajne regulative te kako bi se stečajni postupak učinio učinkovitijim, pravna doktrina (Dika, 2012; Garašić, 2013; Bodul, Vuković, 2012), ali i struka (Eraković, 1997; Hrastinski Jurčec, 2007; Bodul *et al.*, 2016a; Bodul, 2018) „analizirala je čitav niz procesnih mjera što je u konačnici doprinijelo i rezultiralo nizom izmjena stečajnog zakonodavstva.“ U njihovim radovima analizirane su procesne radnje, njihove prednosti i mane, posljedice i preduvjeti za njihovu uspješn(ij)u primjenu (Bodul, Vuković, 2015; Čuveljak, 2015; Hercigonja 2015). Ipak za ovaj rad važniji tekstovi, koji analiziraju korelaciju stečajne politike i politike prema stečaju, su skromniji (Bodul, 2016b; Bodul, 2019). Iz rečenog uočavamo kako je postojeća literatura ne pruža odgovor, kao ni korisna objašnjenja i primjerene pristupe vezano za korelaciju stečajne politike i politike države prema stečaju.

4. INTERVENCIONIZAM I STEČAJNA REGULATIVA DO 1997. GODINE I IMPLEMENTACIJA MODERNOG STEČAJNOG ZAKONA

Teorijske analize (Bodul *et al.*, 2013a) navode kako je „zakonodavna regulacija iz ekonomskog područja, u koje svakako spadaju i određeni aspekti stečajne problematike, bila, barem do 1997. godine i implementiranja prvog modernog Stečajnog zakona, nedostatna u pravno-tehničkom i organizacijskom smislu.“ To je omogućavalo slobodna, nerijetko pogrešna tumačenja od strane državnih tijela, a na račun, i nerijetko štetu, poslovnih subjekata (Bodul *et al.*, 2016b). Možda je i suvišno govoriti o empirijskim negativnim posljedicama ovakvog pristupa problemu, ako znamo da se i sami zakoni nisu primjenjivali, a država i politika preuzele su neformalnim (nerijetko i nezakonitim) putem ulogu „arbitra“ koji odlučujuće utječe na sve tokove gospodarskog života (Bodul, 2014). Ipak pravno transplantiranje Stečajnog zakona u Hrvatskoj 1997. godine, po uzoru na njemački Insolventni zakon (*Insolvenzordnung*) od 5. listopada 1994. godine te stavljanje Zakona o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji izvan snage (NN, br. 53/91, 54/94) predstavljalo je korjenitu promjenu načina na koji se provodio stečajni postupak u Republici Hrvatskoj.

5. IMPLEMENTCIJA STEČAJNOG ZAKONA IZ 1997. GODINE KAO PREKRETNICA?

S jedne strane, teorija (Dika, 1996) naznačuje „kako su propisi o organizaciji i poslovanju gospodarskih subjekata, prvo kroz Zakon o poduzećima, a kasnije kroz Zakon o trgovačkim društvima u određenoj mjeri mogli, kao pravni okvir, prihvatiti tranzicijske procese, dok s druge strane stečajno zakonodavstvo i praksa predstavljaju primjer otpora struktura.“ Doktrinarnе rasprave navode kako je sustavni način nerješavanja poslovnih problema insolventnih poduzeća kroz socijalizaciju njihovih gubitaka imao logične reperkusije na mikro razini gdje se gubi motivacija gospodarskih subjekata da se ponašaju ekonomski racionalno, identificirajući probleme u poslovanju koji se mogu otkloniti postupkom restrukturiranja (Radulović, 2020). To je prema mišljenju autora ključno jer uz niz novina koje je implementirao novi SZ, možda je i najveća pouzdanost stečajnih razloga temeljem kojih sud odlučuje o otvaranju stečajnog postupka.

6. KRATAK OSVRT NA RAZVOJ STEČAJNE LEGISLATIVE (I INTERVENCIONIZMA) OD 1997. DO 2016. GODINE

Donošenjem Stečajnog zakona u svibnju 1996. godine, stečajni postupak je unaprijeđen i prosječna dužina trajanja stečaja se smanjila. Ipak, podaci pokazuju da je stečajni postupak u RH znatno duži i skuplji od istovjetnog postupka u prosječnoj europskoj zemlji (Radulović, 2020). Stoga u cilju prevladavanja „akutnih“ problema u praksi i unaprjeđenja sustava ostvarivanja stečajno-pravne zaštite i to funkcionalizacijom, ubrzanjem i smanjenjem troškova stečajnog postupka, uslijedilo je osam izmjena. Kao anakronizam socijalističkog sustava koji ideološki nije priznavao poslovni neuspjeh poduzeća, stečajna regulativa se nije primjenjivala i paradoksalno, kao stvarni problem nije prevelik broj stečajnih postupaka, već činjenica da se zbog stvarne neprisile odnosno neintervencije države na tržištu i dalje nalaze subjekti nad kojima je odavno trebalo otvoriti stečajni postupak. To je bilo u suprotnosti sa postulatima tržišnog gospodarstva budući je predstavljalo socijalizaciju gubitaka, odnosno sanaciju gubitaka pojedinačnog poslovnog subjekta od strane cjelokupnog društva kroz neki od oblika proračunskog financiranja.

Ipak česte financijske krize uvjetovale su potrebu za reformom stečajne regulative. Poticaj daljnjim reformama, ne samo u RH, već i u cijeloj istočnoj Europi, predstavljao je proces učlanjenja u EU što podrazumijeva usklađivanje zakonodavstva i prakse zemlje kandidata *sacquis communautaireom* EU-a.

Kako tehnika provođenja stečaja nije dala pomake i da se u stečaj ide, u pravilu, bez stečajnog plana, javila se potreba za implementiranjem novog zakona (NN, br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15, 78/15), Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (dalje: ZFPPN). Cilj je bio, po uzoru na europska zakonodavstva, prisiliti vjerovnike da u razumnom roku, relativno brzo, donesu ključne odluke o sudbini dužnika (Bodul et al., 2013b). Ipak, problem predstavlja, među ostalim, ključno tijelo predstečajnog postupka, tzv. nagodbeno vijeće. Imenovanje nagodbenog vijeća od strane ministra financija sporno je iz više razloga. Pravi razlog je činjenica da su članovi nagodbenog vijeća u pravilu zaposlenici Ministarstva financija RH odnosno državni službenici zbog čega bi im se mogla pripisati neobjektivnost, pristranost odnosno sumnja u nezavisnost u vođenju postupka sklapanja predstečajnih nagodbi u kojem je Republika Hrvatska redovito na strani vjerovnika kao jedna od strana u postupku. Drugi je razlog činjenica kako je RH, kao stranka u postupku predstečajne nagodbe u pravilu bila najveći vjerovnik, pa se opravdano postavilo pitanje objektivnosti i nepristranosti osoba koji su članovi nagodbenog vijeća. Nadalje, praksa provođenja postupaka predstečajne nagodbe („redovni“ i skraćeni postupak predstečajne nagodbe) iz ZFPPN-a, dokazuje da je Republika Hrvatska vjerovnik s najvećim utvrđenim tražbinama u strukturi obveza gotovo svih dužnika fizičkih osoba (obrtnik i trgovac pojedinac), pravnih osoba te svih drugih oblika udruživanja nad kojima se može pokrenuti stečajni postupak. Nezaobilazna tema su i porezne obveze budući se i Porezna uprava RH javlja kao vjerovnik u predstečajnim postupcima, a kada je porezni dug u pitanju, otvorila su se mnoga pitanja na koje nije bilo jasnih i konačnih odgovora. Stoga je, a što je i u skladu s pravilima, bilo tržišnog natjecanja bilo o državnim potporama, pitanje pravnog položaja poreznih tražbina u takvim postupcima trebalo urediti na jedinstveni način kako bi se izbjegla svaka sumnja na arbitrarno postupanje državnih tijela. Na temelju tadašnjeg čl. 211.a Općeg poreznog zakona (NN, br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12) Vlada RH je implementirala Uredbu

o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u postupku predstečajne nagodbe (NN, br. 3/13). Prema Janeš (2012) i Bodul (2020), „ova Uredba je sadržavala opće odredbe za redovni i skraćeni postupak predstečajne nagodbe, ali i različita pravila u postupku odlučivanja poreznih tijela u svezi s podnesenim zahtjevima (prijedlozima) dužnika. Ukratko, u redovnom i skraćenom postupku predstečajne nagodbe, kao i u postupcima pregovaranja prije podnošenja prijedloga za otvaranje postupka predstečajne nagodbe pred FINA-om, stečajni ili predstečajni dužnik kroz pripremu i provedbenu osnovu plana restrukturiranja mora učiniti vjerojatnim za porezna tijela održivost na tržišnim kriterijima. Alternativa je likvidacijski stečajni postupak, ako postoje stečajni razlozi. Dakle, u slučaju neplaćanja poreznih obveza, a u kontekstu insolventijskog zakonodavstva, država pravne subjekte koji nisu sposobni uredno ispunjavati svoje dospjele dugove „upućuje“ ili na postupak stečajne likvidacije ili na neki od modela reorganizacije (predstečajni ili stečajni postupak) primjenjujući pritom metode reprograma duga bilo kroz otpis dijela ili cijelog poreznog duga.“

Prema Bodul *et al.* (2013c), „iako je donošenjem ZFPPN-a 2012. godine znatno izmijenjen klasični insolventijski postupak u RH, u njegovoj višegodišnjoj primjeni bilo je uočeno niz problema u tumačenju i učincima pojedinih odredbi i instituta, što se pokušalo otkloniti implementiranjem novog Stečajnog zakona. Možda su i najveće novine odredbe o predstečajnoj nagodbi koje su iz ZFPPN-a prešle u SZ kao predstečajni postupak (Glava II (čl. 21.-74.)). Tijela predstečajnog postupka su sudac pojedinac i povjerenik (čl. 21.), a FINA je postala tehnički i administrativni servis suda (čl. 44.). Pritisak za ovakve reforme i jaču ulogu suda u predstečajnim nagodbama, uslijedila je i zbog reperkusija čl. 6., st. 1. iz Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (NN, br. 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10). To je rezultiralo „brisanjem“ legislativnih rješenja po kojima je FINA faktički i pravno vodila i odlučivala u postupcima predstečajne nagodbe.“

Uz niz novina koje donosi SZ u području osnovnih pravnih posljedica otvaranja postupka, svakako su za predmet rada zanimljive i one vezane za položaj poreznih tražbina budući da *modusi* oprosta poreznog duga kao instrumenti dodjele (ne)zakonitih državnih potpora predstavljaju dio iznimno detaljnog i složenog sustava pravila o državnim potporama (NN, br. 122/15, 47/16). Bodul i Vuković (2016) te Čuveljak (2019) navode kako se „na postupke i mjere o kojima prema Zakonu odlučuju vjerovnici, a kojima se odstupa od skupnoga namirenja vjerovnika unovčenjem dužnikove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima, na odgovarajući način primjenjuju propisi kojima se uređuje područje državnih potpora. Državna potpora je definirana kao stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije, u skladu sa čl. 107. Ugovora o funkcioniranju EU-a (dalje: UFEU). Program državne potpore je akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore kao i akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana za poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu. Pojedinačna državna potpora je državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore.“

Bodul i Vuković (2013) smatraju „bitnim spomenuti i noviji Zakon o osiguranju radničkih tražbina (NN, br. 70/17) koji uz već postojeći sustav zaštite materijalnih prava radnika u slučaju stečaja poslodavca radi zaštite materijalnih prava radnika proisteklih iz radnog odnosa, najnovijim izmjenama, štiti i egzistenciju radnika isplatom minimalne plaće od strane Agencije u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate plaće odnosno naknade plaće od poslodavca u stečaju ili blokadi. Isto se financira iz državnog proračuna. Predstavlja li ovakva zakonska konstrukcija kvalitetno i optimalno rješenje? S jedne strane, za razliku od funkcionalne tržišne kapitalističke ekonomije, u kojoj potraživanja radnika prema trgovačkom društvu u kojem radi ne mogu (i ne smiju) biti veća od jednomjesečne bruto zarade, tuzemna judikatura ukazuju kako predmetna potraživanja mogu biti višegodišnja, pa stoga ima smisla, iz socijalnih razloga, pojačati i ubrzati isplatu dijela tih dospjelih potraživanja. Ipak postavlja se pitanje zašto bi porezni obveznici, među kojima svakako ima i financijski ugroženih, financirali isplatu privatnih potraživanja privatnih fizičkih osoba prema privatnim trgovačkim društvima jer proračunsko financiranje nenaplativih dugova u stečajnom postupku je klasični primjer ekonomskog intervencionizma.“

Nadalje, iako anegdotski dokazi ukazuju kako željeni ciljevi funkcionalizacije stečajno-pravne zaštite još nisu ostvareni, pred zakonodavcem je novi/stari zadatak – provedba postupka potrošačkog stečaja kroz rješenja Zakona o stečaju potrošača (NN, br. 100/15, 67/18) gdje država socijalnu problematiku želi riješiti kroz institute stečajnog prava. Štoviše, Zakon o otpisu dugova fizičkim osobama (NN, br. 62/18) koji je stupio na snagu 21. srpnja 2018. godine, donesen je kao još jedna od interventnih mjera rješavanja problema dugotrajne blokade računa građana. Zakonom je definirana skupina vjerovnika (Vjerovnici grupe I.) koja je bila obvezna izvršiti otpis dugova do 10.000,00 kn po dužniku (glavnica i trošak uvećano za pripadajuće dospjele kamate), a to su: 1) Republika Hrvatska, 2) proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna koji se nalaze u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika, 3) trgovačka društva u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske te 4) pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska koje se nalaze u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti, a koji objavljuje Ministarstvo financija. Nije bilo potrebno da sami dužnici poduzimaju ikakve radnje kako bi ostvarili pravo na otpis duga koji imaju prema vjerovnicima grupe I, već se otpis proveo 21. srpnja 2018. godine *ex offo*.

7. INSOLVENCIJSKI PROPIS POD OKRILJEM KRIZE ILI LEX AGROCORIANA

Kao nužno sredstvo za rješavanje kompleksnog problema nastalog oko d.d. AGROKOR, objavljen je u Narodnim novinama dana 6. travnja 2017. godine Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku (NN, br. 32/17). Riječ je o propisu (dalje: ZPIU) insolventijskog prava na području RH donesenom po hitnom postupku kao odgovor na financijsku nestabilnost u poslovanju Agrokora koji je već sljedeći dan, 7.04.2017. godine stupio na snagu. Prema Palić (2017), „s najkraćim ustavnopravno prihvatljivim *vacatio legis-om*, Hrvatski Sabor je nakon dva čitanja i bez prethodno provedene javne rasprave, s 83 glasa „za“ donio ovaj propis, poznatiji kao Lex Agrokora ili *Lex Agrocortiana*.“ Prema Vajdić (2017), „bilo je dovoljno nekoliko dana da Vlada RH prijeđe sa „pratimo situaciju, ali Agrokora je privatna firma i

država joj neće pomagati“ na „intenzivno radimo na pripremi institucionalnog i zakonodavnog okvira“.

Kako navodi Slovinčić (2017), „sam naziv zakona dovoljno je opširan kako bi se ustanovila potreba definiranja svakog njegovog pojedinog dijela. Glavni cilj instituta, odnosno mjere izvanredne uprave jest brza i učinkovita provedba restrukturiranja trgovačkih društava od sistemskog značaja za RH, radi osiguranja likvidnosti, održivosti i stabilnosti poslovanja. Kako i sam zakon navodi, mjera je nužna za zaštitu održivosti poslovanja predmetnih trgovačkih društava koja svojim poslovanjem samostalno ili zajedno sa svojim ovisnim ili povezanim društvima utječu na ukupnu gospodarsku, socijalnu i financijsku stabilnost u RH. Potreba donošenja ovog propisa proizlazi iz nedostatne regulacije ostalih propisa insolventijskog prava za ovakav slučaj te njihovih nedovoljno učinkovitih zakonskih rješenja za upravljanje rizicima koji po stabilnost hrvatskog gospodarstva mogu nastati u slučaju dubokih financijskih poteškoća u prethodno navedenim trgovačkim društvima pa u konačnici i za opasnosti nekontroliranog kolapsa takvih društava koji mogu prouzročiti lančanu reakciju koja bi mogla ozbiljno ugroziti cijeli gospodarski sustav RH.“ Pritom, donošenjem ZPIU-a omogućava se uspostava mjere za pripremu sklapanja nagodbe s vjerovnicima radi sprječavanja i kontrole nastanka štetnih posljedica za nacionalno gospodarstvo te se teži postizanju što potpunijeg namirenja vjerovnika, a potencijalno i ponovnoj uspostavi likvidnosti i urednog poslovanja. Međutim, uzevši u obzir da je ZPIU vrlo kratak propis koji sadrži 50 članaka, supsidijarna primjena ostalih propisa, primarno SZ-a, nužna je i neupitna. Čuveljak (2017) tvrdi da je „donošenje ovog propisa samo je još jedan primjer donošenja „na brzinu“, odnosno u trenutku kada nastane problem, umjesto teorijski povoljnijeg sistemskog uvođenja jasnih pravila koja pod jednakim uvjetima svim poduzetnicima omogućuju restrukturiranje u ranijoj fazi.“

S druge strane, treba spomenuti i mane SZ-a za konkretnu situaciju. Naime, SZ daje dvije mogućnosti suprotne svrsi samog stečajnog postupka, odnosno dvije mogućnosti za nastavak poslovanja društva. To je predstečajna nagodba, kratkotrajni postupak stvaranja određenog dogovora vjerovnika i dužnika prije pokretanja samog sudskog dijela postupka kako bi se s uspjehom u kratkom vremenu postigla nagodba. Nakon otvaranja stečajnog postupka, postoji mogućnost nastavka poslovanja kroz usvajanje stečajnog plana, međutim nejasna su i nedostatna pravila u pogledu stečaja povezanih društava, jer osim pravila o mjesnoj nadležnosti, navode da postoji jedna skupština, jedan odbor vjerovnika, jedna stečajna masa, da prestaju međusobne tražbine povezanih društava te da se višak pri završnoj diobi dijeli između povezanih društava razmjerno vrijednostima unovčene imovine koje je svako od povezanih društava unijelo u stečajnu masu. Dakle, ta pravila ne rješavaju niti to imenuje li se jedan ili više stečajnih upravitelja u konkretnoj situaciji. Također, SZ poznaje maksimalno godinu i pol dana od dana održanog izvještajnog ročišta za nastavak poslovanja, osim ako je sudu podnesen stečajni plan (Čuveljak, 2017).

Prema Bešker (2017), „kao uzor za donošenje ZPIU poslužila je afera Parmalata, društva koje je nekad bilo najveći talijanski proizvođač mlijeka i mliječnih proizvoda i četvrta po veličini prehrambena industrija u Europi. U Italiji, postupak izvanredne uprave uveden je prvi puta, po hitnom postupku Zakonom 95/1979, odnosno propisom poznatijim pod imenom Prodijev zakon.¹ Međutim, po

¹ U Italiji zakoni nemaju ime već se donose po rednom broju i godini, pa je tako postupljeno i u ovom slučaju, dok se kolokvijalno nazivaju po predlagatelju istog zakona, a to je u ovom slučaju bio Romano Prodi.

mišljenju Europske Zajednice, takav zakon je bio suprotan pravilima EU zbog državne pomoći poduzećima, zbog čega je Italija bilo višestruko kažnjavana. Iz tog razloga je ukinut 1999. godine i zamijenjen zakonodavnim dekretom 270/1999 tzv. *Prodi bis* zakonom.“ Bodul i Matić (2019) navode da je „godine 2003., na Badnjak, po uzoru na prethodno navedeni Prodijev zakon, sročeni Zakon koji uređuje proizvodno restrukturiranje velikih insolventnih društava, kolokvijalno nazvan po predlagatelju kao Marzanov zakon.“² Aneks Marzanova zakona stupio je na snagu kao Zakon br. 134 od 28. 8. 2008. godine, a izmijenjen je u Zakon 166 od 27. 10. 2008. godine. On je posebna vrsta zakona, baš kao i ZPIU, odnosno *lex specialis* na čije se praznine primjenjuju opće odredbe Prodijeva zakona.“

8. POTENCIJALNI PROLEMI SA STEČAJEM BRODOGRADILIŠTA

Iako je nesporno kako se SZ te Pomorski zakonik (NN, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19), oboje s pratećim i *lex specialis* propisima, odlikuju modernim rješenjima, ne smije se međutim zaboraviti da sustav, u zakonskom smislu, nije dovršen. Javna rasprava koja se vodi o nekim aspektima pravnog reguliranja pomorskog dobra i insolventijskih postupaka, ali i nedorečenosti koje su nastale u primjeni postojećih propisa, jasno ukazuju područja i pitanja koja bi žurno trebalo regulirati i/ili reformirati. Zbog toga je hrvatski zakonodavac još 2011. godine, prije ulaska u EU, i implementirao *lex specialis*, Zakon o uređenju prava i obveza brodogradilišta u postupku restrukturiranja (NN, br. 61/11) koji bi regulirao navedenu problematiku prije i izvan stečajnog postupka. Navedeni Zakon je regulirao reorganizaciju pet trgovačkih društava i povezanih društava: 1) Brodograđevna industrija 3. MAJ d. d., Rijeka, 2) Brodogradilište Kraljevica d. d., Kraljevica, 3) Brodograđevna industrija Split d. d., Split, 4) Brodotrogir d. d., Trogir te 5) Uljanik d. d., Pula. Cilj ovog Zakona je „uspostaviti dugoročnu održivost brodogradilišta na tržišnim načelima“ (čl.1.). Slično kao i u Hrvatskoj, proveden je postupak reorganizacije poljskih brodogradilišta u Gdansku, Gdynia i Szczecinu. Na osnovu tzv. Specijalnog zakona³ provodi se postupak reorganizacije „škverova“ Stocznia Gdynia S.A. te Stoczia Szczecinska Nowa Sp. z.o.o.

Čuveljak (2019) te Bodul i Jakovac (2020) navode „kako je Poljska 2004. godine imala negativnu ocjenu od strane Komisije zbog dodjele državne pomoći velikim brodogradilištima. I zbog toga, ulaskom u EU, predviđeno je pravilo kako je državama članicama zabranjeno dodjeljivati državne potpore, ako prijedlog ili program potpore unaprijed ne odobri Europska komisija. Komisija nije nadležna procjenjivati potpore dodijeljene prije ulaska u EU, no nadležna je da djeluje u pogledu potpora odobrenih nakon pristupa u EU čak i u slučaju kada se radi o potpori koja je dana u smislu planova restrukturiranja koji su započeli prije ulaska u EU. Ona odlučuje o tome da li neka državna mjera predstavlja potporu ili ne, o dopuštenosti i nedopuštenosti državnih potpora, o tome treba li povratiti već danu državnu potporu, stvarajući tzv. „soft law“ koji je do danas prilično opsežan.“

² Antonio Marzano bio je tadašnji talijanski ministar proizvodnih djelatnosti te autora oko 150 knjiga s područja ekonomije i financija.

³ Compensation Procedure at Entities of Special Importance for the Polish Shipbuilding Industry.

9. UZ NADOLAZEĆU NOVELU STEČAJNOG ZAKONA IZ 2021. GODINE

U suvremenim demokratskim državama poduzetnička i tržišna sloboda, odnosno tržište, tržišno gospodarstvo, smatraju se temeljem gospodarskog ustroja, ali i kao ljudsko pravo i temeljna sloboda koja uživa ustavnopravnu zaštitu. Naravno, država se ne može u potpunosti temeljiti na načelu *laissez-faire*, već takvo određenje države zahtijeva, pored jamstava slobode poduzetništva, nužnost državne intervencije, primjerice ulaženjem u fazu insolventnosti, jer zakonodavac mora imati mogućnost ispraviti nepoželjne učinke djelovanja mehanizma tržišnog gospodarstva (Bodul, 2021). U tom se smislu postavlja pitanje, treba li zakonodavac u nadolazećoj noveli SZ 2021. godine intervenirati i trgovačkim društvima kod kojih egzistiraju stečajni ili predstečajni razlozi onemogućiti pripajanje jer na taj način izbjegavaju pokretanje stečajnih ili predstečajnih postupaka? Pravno načelo razmjernosti nalaže da se slobode i prava mogu ograničiti samo u mjeri koja je potrebna za dostizanje cilja koji se želi postići tim ograničenjem. Stoga je pitanje, je li predmetno rješenje razmjerno odnosno je li moguće i dopušteno ograničavanje poduzetnička slobode?

10. UMJESTO ZAKLJUČKA

Nezavisno o intenzitetu izvršenih zakonodavnih stečajnih reformi, povijesno-pravna kao i pozitivno-pravna analiza pojedinih aspekata stečajne „politike“ pokazuje čitav niz paralela, čiji je zajednički nazivnik: dileme i otvorena pitanja. Pri takvim analizama vidimo kao je dio doktrine stajališta kako razvijanje sistema odgovornosti predstavlja bitan preduvjet uspjeha ekonomskih reformi. Tako činjenica da je veliko, srednje ili malo trgovačko društvo otišlo u stečaj ne predstavlja sama po sebi kolektivnu tragediju. Upravo suprotno, do tragedije bi došlo da je „pokriven“ gubitak takvog trgovačkog društva. S druge strane, postoje i druga razmišljanja koja smatraju da djelovanje tržišta treba upotpuniti državnom regulacijom, intervencijom u određenim područjima i pod određenim uvjetima. Po njihovom mišljenju to bi bile situacije kada se radi o subjektima koji svojim poslovanjem praktično strukturiraju proizvodno „tkivo“ države, zapošljavaju veći broj ljudi, kada su isti nosioci inovacija. Štoviše, doktrina je ukazala kako je prisustvo ovakvih subjekata na nacionalnom tlu od ključnog značaja za državu. Ipak, opredjeljenje za bilo koje od navedenih stajališta nije jednostavno, jer kad bi to bio slučaj, koegzistencija ova dva stajališta ne bi bila moguća i jedno bi odavno i uvelike potisnulo drugo. Stoga, uz uvažavanje izuzetne i općeprihvaćene kompleksnosti ovog izbora i prihvaćanja činjenice da u ovako složenim i zamršenim (pravnim) pitanjima postoje argumenti *pro et contra* vidljivo je kako su poduzetništvo i država postali saveznici, ali više iz nužde, nego iz suštinske povezanosti. Pri tomu svi slučajevi intervencionizma mogli bi se svesti na sljedeća dva: spašavanje infrastrukturnih gubitaka od likvidacijskog stečaja te pokušaj zadržavanja na svojoj teritoriji onih trgovačkih društava koji predstavljaju bitan oslonac državne politike razvoja, zapošljavanja, regionalizacije. U toj situaciji država, kršeći postojeća liberalna pravila, pokušava ispuniti svoju očekivanu socijalnu, i šire gledano, političku funkciju. Pozivi na ekonomski patriotizam, apeli da se ne prodaju biseri nacionalne ekonomije... nisu ništa drugo nego pokušaji nacionalnih država da u situaciji dominacije nadnacionalnog kapitala ipak osiguraju pouzdanu i trajnu ekonomsku bazu za ostvarivanje aktivne ekonomske i socijalne politike. Drugim riječima, tim izvaninstitucionalnim metodama države pokušavaju smanjiti nesklad između svoje realno umanjene ekonomske moći i obveza koje još uvijek imaju prema građanima.

Ovaj rad je financiran u okviru projektne linije ZIP UNIRI Sveučilišta u Rijeci, za projekt ZIP-UNIRI-130-7-20

LITERATURA

- Bešker, I. (2017) „Kako je spašen talijanski prehrambeni gigant? Vlada se uključila, spriječila rasprodaju i digla koncern na noge“, dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/kako-je-spasen-talijanski-prehrambeni-gigant-vlada-se-ukljucila-sprijecila-rasprodaju-i-digla-koncern-na-noge/5807015/> (4.11.2020.)
- Bodul, D., Vuković, A. (2012) „Stečajno zakonodavstvo u tranziciji - komparativni osvrt, hrvatski izazovi i potencijalna rješenja“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 49(3), p. 633-661
- Bodul, D., Vuković, A. (2013) „Pozitivno pravno uređenje položaja radnika u stečajnom postupku u kontekstu globalnih kretanja“, *Informator*, 6214, p. 9-10
- Bodul, D. et al. (2013a) „Pravopovijesni i poredbenopravni prikaz razvoja stečajnog postupka“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 34(2), p. 911-939
- Bodul, D. et al. (2013b) „Institut stečajnog plana i predstečajne nagodbe u hrvatskom pravu u kontekstu regionalnog i međunarodnog razvoja“, *Podjetje in delo*, 4 p. 377-396
- Bodul, D. et al. (2013c) „O položaju nagodbenog vijeća u postupcima predstečajne nagodbe iz perspektive čl. 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 34(1), p. 471.-494
- Bodul, D. (2014) „O potrebi i mogućnosti implementacije instituta potrošačkog stečaja u pravni poredak Bosne i Hercegovine“, *Anali Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici*, 7(14), p. 327-371
- Bodul, D., Vuković, A. (2015) „(Još jedna) reforma stečajnog zakonodavstva funkcionalizacija stečajno pravne zaštite ili placebo efekt“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 36(1), p. 181-213
- Bodul, D. (2016a) „Procesni položaj, ovlasti i uloga države *jure gestionis* i *jure imperii* u hrvatskom insolventijskom pravu“. U: *Zbornik radova II. Međunarodnog savjetovanja „Aktualnosti građanskog procesnog prava – nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća“*, Pravni fakultet, Split, p. 251-283
- Bodul, D. (2016b) „Bankruptcy Policy, State Attitude towards Bankruptcy and State Interventionism, Economic and Social Development“. U: *Proceedings of the 16th International Scientific Conference on Economic and Social Development – “The Legal Challenges of Modern World“*, Varazdin Development and Entrepreneurship Agency in cooperation with Faculty of Law, University of Split and University North, p. 273-282
- Bodul, D., Grbić, S. (2016) „O ustavnim i konvencijskim dvojbama uz Zakon o stečaju potrošača – predstavlja li višegodišnji plan otplate duga u Zakonu o stečaju potrošača povredu prava na suđenje u razumnom roku?“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 53(4), p. 1011-1038
- Bodul, D., Vuković, A. (2016) „Uredba o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u predstečajnom i stečajnom postupku“, *Informator*, 6404, p. 12-14
- Bodul, D. et al. (2016a) „Položaj stečajnog dužnika u postupcima javne nabave – *de lege lata* rješenja, pogled u europsko i konvencijsko pravo i pravci promjene“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 37(2), p. 791-805
- Bodul, D. et al. (2016b) „Problem „bankrota“ hrvatskih lokalnih jedinica: stanje i perspektive u kontekstu europeizacije sustava višerazinskog upravljanja“, *Godišnjak Akademije pravnihs znanosti Hrvatske*, 7(1), p. 290-342

- Bodul, D. (2018) „Dvije godine primjene Zakona o stečaju potrošača: *parturient montes, nascetur ridiculus mus*“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, 57(81), p. 151-171
- Bodul, D. (2019) „Stečajna regulativa i državni intervencionizam“, *Hrvatska pravna revija*, 6, p. 11-14
- Bodul, D., Matić, I. (2019) „Postupak izvanredne uprave: insolventnijski model kao „talac“ krize“, U: *Zbornik XV. Majskog savjetovanja*, Kragujevac, p. 477-515
- Bodul, D., Jakovac, P. (2020) „Shipyard Bankruptcy Policy: A Solution in Search of a Problem“, *Pomorstvo - Faculty of Maritime Studies Rijeka*, 34(1), p. 48-58
- Bodul, D. et al. (2020) „Položaj poreznih tražbina u stečajnom pravu - hrvatska iskustva i rješenja kao transplatativni model za bosanskohercegovačkog zakonodavca?“, *Anali Pravnog fakulteta u Zenici*, 12(24), p. 23-39
- Bodul, D. (2021) „Trebalo li onemogućiti pripajanje trgovačkog društva kod kojeg postoji stečajni ili predstečajni razlog?“, *Informator*, 6697, p. 7-8
- Clark, R.C. (1977) „The Duties of the Corporate Debtor to Its Creditors“, *Harvard Law Review*, 90, p. 505-513
- Čuveljak, J. (2015) „O novom Stečajnom zakonu“, *Pravo i porezi*, 7-8, p. 3-12
- Čuveljak, J. (2017) „Prijava tražbina u postupku izvanredne uprave“, *Pravo u gospodarstvu*, 56(4), p. 561-567
- Čuveljak, J. (2019) „Nezakonita državna potpora tijekom stečajnog postupka - analiza slučaja“, *Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse: građansko, trgovačko, radno i procesno pravo u praksi*, 26, p. 393-400
- Dika, M. (1998) *Insolventnijsko pravo*, Zagreb: Pravni fakultet
- Dika, M. (1996) „Novo ovršno pravo: neki temeljni instituti“. U: Dika, M. (ur.) *Novo ovršno i stečajno pravo*, Zagreb: Organizator
- Dika, M. (2012) „Predstečajna nagodba: pretpostavke, pokretanje, tijela, sudionici, provedba postupka, učinci, stavljanje izvan snage“. U: Crnić, I. (ur.) *Savjetovanje o Zakonu o financijskom restrukturiranju i predstečajnoj nagodbi (NN, br. 108/12.)*, Zagreb: Organizator.
- Eraković, A. (1997) „Stečajni zakon s komentarom i primjerima“, *RRIF Plus*, p. 1-257
- Europska konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Narodne novine br. 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10
- Garašić, J. (2007) „Završna dioba u stečajnom postupku“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 28(1), p. 1-32
- Garašić, J. (2013) „Stečajni plan nakon izmjena i dopuna Stečajnog zakona 2012.“ U: *Djelotvorna pravna zaštita u pravičnom postupku - Izazovi pravosudnih transformacija na jugu Europe, Liber amicorum Mihajlo Dika*, Zbornik radova u čast 70. rođendana prof. dr. sc. Mihajla Dike, Zagreb: Pravni fakultet, p. 469-493
- Hercigonja, J. (2015) *Reforma hrvatskog insolventnijskog prava – novi Stečajni zakon*, Zagreb: Inženjerski biro
- Hrastinski Jurčec, Lj. (2007) „Pravni položaj stečajnog upravitelja u stečajnim postupcima“. U: *Zbornik radova Ovrha i stečaj – aktualnosti zakonodavstva i sudske prakse*, Zagreb: Inženjerski biro
- Janeš, Z. (2012) „Državne potpore i predstečajna nagodba“, *RRIF*, 12, p. 44-46
- Opći porezni zakon, Narodne novine br. 147/08, 18/11, 78/12 i 136/12
- Palić, M. (2017) „O ustavnosti Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku; prijedlozi i mišljenja“, dostupno na mrežnim stranicama: <https://informator.hr/strucni-clanci/o-ustavnosti-zakona-o-postupku-izvanredne-uprave-trgovackim-društvima-od-sistemskog-znacaja-za-republiku-hrvatsku> (18. 8. 2021.)
- Pomorski zakonik, Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19

- Radulović, B. (2020) *Ekonomska analiza korporativnog stečajnog prava*, Beograd: Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet, p. 1-210
- Sajter, D. (2008), *Ekonomski aspekti stečaja i restrukturiranja u stečaju*, doktorska disertacija, Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku, p. 1-303
- Schönfelder, B. (2002) „Ekonomska analiza Zakona o stečaju: pregled literature“, *Financijska teorija i praksa*, 26(3), p. 675-690
- Slovinić, J. (2017) „Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku“, dostupno na mrežnim stranicama: <https://informator.hr/strucni-clanci/zakon-o-postupku-izvanredne-uprave-u-trgovackim-drustvima-od-sistemskog-znacaja-za-republiku-hrvatsku> (18.08.2021.)
- Stečajni zakon, Narodne novine, br. 71/15 i 67/18
- Šverko Grdić, Z., Radolović, J., Bagarić, L. (2009) „Solventnost poduzeća u Republici Hrvatskoj i u Europskoj uniji“, *Ekonomski pregled*, 60(5-6), p. 250-266
- Tilly, C. (1975) „Reflections on the History of European State-making“. U: Tilly, C. (ur.) *The Formation of National States in Western Europe*, Princeton: Princeton University Press
- Uredba o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u postupku predstečajne nagodbe, Narodne novine, br. 3/13
- Uredba o uvjetima, načinu i postupku raspolaganja tražbinama s naslova poreznog duga u predstečajnom i stečajnom postupku, Narodne novine, br. 122/15, 47/16
- Vajdić, K. (2017) „Vlada bi spašavala Agrokor po uzoru na Parmalat, evo kako je završio njegov gazda“, dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/vlada-bi-spasavala-agrokor-po-uzoru-na-parmalat-evo-kako-je-zavrsio-njegov-gazda-20170327>, (19. 8. 2021.)
- Zakona o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji, Narodne novine, br. 53/91 i 54/94
- Zakon o uređenju prava i obveza brodogradilišta u postupku restrukturiranja, Narodne novine, br. 61/11
- Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, Narodne novine, br. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15, 78/15
- Zakon o osiguranju radničkih tražbina, Narodne novine, br. 70/17
- Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, Narodne novine, br. 32/17
- Zakon o otpisu dugova fizičkim osobama, Narodne novine, br. 62/18
- Zakon o stečaju potrošača, Narodne novine, br. 100/15, 67/18

Creative Commons Attribution –
NonCommercial 4.0 International License

Review article

<https://doi.org/10.31784/zvr.10.1.15>

Received: 21. 8. 2021.

Accepted: 30. 3. 2022.

BANKRUPTCY REGULATION AS AN INTERVENTIONIST MEASURE OF ECONOMIC POLICY: CROATIAN EXPERIENCES

Dejan Bodul

PhD, Associate Professor, Faculty of Law, Hahlić 6, 51000 Rijeka, Croatia; e-mail: dbodul@pravri.hr

Marko Tomljanović

PhD, Assistant Professor, Faculty of Economics and Business, Ivana Filipovića 4, 51000 Rijeka, Croatia; e-mail: marko.tomljanovic@efri.hr

Pavle Jakovac

PhD, Associate Professor, Faculty of Economics and Business, Ivana Filipovića 4, 51000 Rijeka, Croatia; e-mail: pavle.jakovac@efri.hr

ABSTRACT

The prevailing view in the mainstream economic theory is that the role of the government should be in ensuring an appropriate institutional framework and political stability for the smooth running of the (free) market economy. In this sense, most political directions in the world are in favor of a free market economy. Rare are those who dare to put economic interventionism in their program, i.e., to anticipate a more significant role of the state in the economy. Nevertheless, we have witnessed that in recent years some exiled concepts such as interventionism have returned to the political vocabulary, but also to the economic practice of many EU Member States. Furthermore, over the last decade several Western European countries have intervened to preserve the “nationality” of their financial sector or leading companies. These cases do not represent isolated episodes, but are an expression of deeper, essential re-examinations of the liberal motto “minimum state - maximum market”. The aim of this paper is to analyse some of the most glaring examples of economic interventionism through bankruptcy regulations in Croatia, to look at the arguments put forward by the Government for violating liberal postulates and to present the views and reactions regarding this phenomenon.

Key words: market economy, interventionism, bankruptcy regulation